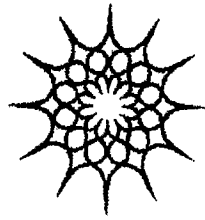

۱۰۴

۸۷/۱۰۵۶۴۳
۸۷/۱۱۲۹

وزارت علوم تحقیقات و فناوری
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پژوهشکده زبانشناسی
گروه فرهنگ و زبانهای باستانی

پایان نامه برای اخذ مدرک کارشناسی ارشد

عنوان:

فرهنگ واژه‌نمای بسامدی مینوی خرد

استاد راهنما:

دکتر کتابون مزداپور

استاد مشاور:

دکتر منظر رحیمی ایمن

دانشجو:

مینا اقمشه

شهریور ۱۳۸۷

دفتر اطلاعات مرکز علمی
توسعه و پژوهش

۸۷ / ۱۱ / ۲۵

۱۰۷۰۲۰

ابوسغید ابولخیر

سپاس بی پایان خداوند مهربان را که فرصتی داد به یاری استادان گرانقدرم اندکی بر دانش محدود خویش بیفزایم.

ارادت و احترام قلبی خود را به استادان ارجمند راهنما و مشاورم خانمها دکتر کتایون مزداپور و دکتر منظر رحیمی ایمن تقدیم می کنم که همواره از دانش ایشان در زمینه های گوناگون بهره ها برده ام.

از دوستان عزیزم آقای مهندس محمد علی گنجه ای و سرکار خانم فاطمه بوذرجمهر که در تمامی مراحل آماده سازی این پایان نامه صبورانه یاری ام دادند ، صمیمانه قدردانی میکنم.

تقدیم بہ مادر گذشتہ ام

فهرست

۵.....	چکیده
۵.....	کلیدواژه
۶.....	هدف
۶.....	پیشینه
۸.....	معرفی نسخه پهلوی
۹.....	متن آوانویسی و روش تصحیح
۱۰.....	نکات در نظر گرفته شده در تهیهی واژه‌نما
۱۱.....	متن حاضر
۱۲.....	منابع و مآخذ
۱۳.....	روش استفاده از واژه‌نما

چکیده

در این پایان نامه متن پهلوی مینوی خرد موضوع تهیه یک واژه‌نمای بسامدی قرار گرفته است. در واژه‌نما، واژه‌های آوانویسی شده متن نامبرده به ترتیب الفبای لاتین مرتب شده و هر یک بعنوان یک مدخل در نظر گرفته شده‌اند. هر مدخل شامل معنی فارسی و همه‌ی نمونه‌های مشاهده شده آن در متن پهلوی با ذکر شماره‌ی صفحه و خط است.

کلید واژه

واژه‌نما، واژه‌نمای بسامدی، زبان فارسی میانه، زبان پهلوی، مینوی خرد، اندرزنامه پهلوی، آفرینش (زردشتی)،

معاد

هدف

هدف از این پایان‌نامه، تدوین واژه‌نمایی است که بتوان از طریق آن مکان دقیق واژگان متن پهلوی مینوی خرد را مشخص کرد. اینگونه واژه‌نما برای کسانی مفید است که دغدغه‌شان، انجام پژوهش‌های واژگانی در متن یادشده است.

این واژه‌نما درچارچوب یک پروژه‌ی جمعی در ضمن می‌کوشد با به خدمت گرفتن ابزارهای رایانه‌ای فضای جدیدی در عرصه پژوهش زبان‌های باستانی ایران باز نماید.

پیشینه

آموختن گزیده متنهای پهلوی از کتاب دستور زبان پهلوی (نگارش شادروان دکتر تفضلی و دکتر ژاله آموزگار) نخستین آشنایی من با خط و زبان پهلوی در نقش دانشجوی نیمسال اول رشته فرهنگ و زبانهای باستانی بود. همین کتاب واژه‌نمای ویژه‌ای دارد که بی‌تردید بدون آن یادگیری زبان نو پرنج و توام با مرارت بیشتری می‌شد. اگرچه فرهنگ کوچک پهلوی مکنزی به مرور یار جدایی‌ناپذیر هر دانش‌آموز زبان پهلوی می‌شود ولیکن دریافت بی‌ابهام معنای کلمه در بافت جمله از طریق یک واژه‌نمای اختصاصی، موهبتی به تصور درنیامدنی است. بویژه که متون پهلوی روزبروز دشوارتر و پیچیده‌تر می‌شدند و جای خالی چنین واژه‌نمایی نزد نوשאگردانی مانند من بیش از پیش احساس می‌شد.

چندی بعد هنگام جستجوی یک موضوع بکر برای پایان‌نامه و در حال رایزنی با آقای علی گنجه‌ای از همدرسان نیمسال بالاتر متوجه شدم که ایشان و چند نفر دیگر طرح پایان‌نامه خود را در قالب یک کار گروهی با موضوع "تدوین واژه‌نمای بسامدی الکترونیکی متون پهلوی" به راهنمایی استاد کتایون مزداپور ارائه و شروع به کار کرده‌اند.

پیشتر ضمن جستجوهای شخصی خودم مشاهده کرده بودم که موضوع پایان‌نامه کارشناسی ارشد چند تنی از استادان زبانهای باستانی و زبانشناسی تدوین واژه‌نمای بسامدی در حوزه متون کهن فارسی بوده است. پس تا اینجا بنظر نمی‌رسید طرح نویی در کار باشد. اما وجه تمایز و نکته بکر طرح این گروه، نخست تدوین واژه‌نمای مورد بحث با بهره‌گیری از نرم‌افزارهای کامپیوتر و سپس آماده‌سازی آن در قالب نسخه‌های الکترونیکی با قابلیت دسترسی اینترنتی است که در نوع خود قابل‌اعتنا است.

ناگفته پیداست که ثمره این تلاش تا چه پایه در عصر اطلاعات ارجمند و ارزشمند است بویژه برای آن دسته از اهالی دهکده جهانی عاشق ایرانشناسی و زبانهای ایرانی .

البته گروههای ایرانشناسی دانشگاههای خارجی گامهای خوب ولی نه چندان کافی در راستای تهیه نسخه های الکترونیکی متون دوره باستانی و میانی ایرانی برداشته اند. بطور مثال قلمهای رایانه ای خطوط اوستایی ، فارسی باستان و پهلوی - بخش ایرانشناسی دانشگاه مینه سوتا ؛ آموزش الکترونیکی فارسی باستان - دانشگاه تکزاس ؛ مجموعه مقالات SOAS - پایگاه اینترنتی همان مدرسه ؛ آوانویسی متونی از زبانهای ایرانی - پروژه TITUS دانشگاه فرانکفورت و غیره که اشاره به آنان در مجال این مقدمه نیست.

اما تهیه واژه نامه ها بدین سان اولین قدم از یک هدف نهایی و راه طولانی است؛ راه اندازی یک پایگاه اینترنتی وابسته به پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی که امکانات ذیل را فراهم کند:

- نمایه موضوعی و قابل جستجو از مقاله های پژوهشی مرتبط
- نسخه الکترونیک دست نوشته های موجود همراه با آوانویسی ، ترجمه و واژه نامه
- ایجاد تالارهای بحث و گفتمان در حوزه زبانهای ایرانی
- در دسترس قرار دادن ابزارهای تحلیلی متون دشوار و بررسی کننده تطبیقی خوانش های گوناگون

بدیهی است تحقق حتی بخشهایی از این هدف در نهادینه سازی بهره گیری پژوهشگران و دانشجویان این رشته از روشهای تحلیلی تحقیقی سریعتر و کم خطا تر و همسو با فن آوری روزآمد تأثیری معنادار خواهد داشت .

دورنمای پربار این تلاش جمعی حقیر را برآن داشت به این گروه بپیوندم . پس با کسب موافقت استاد مزدآپور این امر میسر شد و واژه نامه مینوی خرد در دستور کار قرار گرفت . کارنامه اردشیر بابکان ، شایست ناشایست ؛ بندهشن و ارداویرازنامه دیگر متون پهلوی کار شده از این مجموعه هستند.

مینوی خرد یکی از متون دینی زرتشتی به زبان پهلوی است که در یک چارچوب ساده پرسش و پاسخ عام فهم به توصیف مفاهیم فلسفی و فقهی دین زرتشتی می پردازد. متن شامل یک مقدمه و ۶۲ پرسش است که هر یک با پرسشی از سوی دانا خطاب به مینوی خرد آغاز می شود و مینوی خرد (روح عقل) بدان پاسخ می دهد. بیشتر کتاب مربوط به مطالب اخلاقی است و از این جهت می توان آن را در ردیف اندرنامه های جای داد ولیکن در جای جای آن از موضوعات اساطیری یا مربوط به آفرینش و معاد سخن به میان آمده است. سبک کتاب ساده است و چنان می نماید که برای خواننده معمولی زردشتی نوشته شده است. نام نویسنده و زمان تألیف کتاب مشخص نیست. یکی از حدسیات این است که محتملاً کتاب در زمان ساسانیان و شاید در دوره خسرو انوشیروان تألیف یافته است، زیرا در کتاب از جنگ وستیز دائمی ترکان و رومیان با ایرانیان سخن رفته است اما کوچکترین اشاره ای به عرب یا اسلام نشده است.

نسخه اساس قرار گرفته برای این واژه نما تصحیح شده تهمورث انکلساریا است که همراه با متن پازند و سانسکریت به سال ۱۹۱۳ میلادی در بمبی چاپ شده است. قدیمیترین و معتبرترین نسخه موجود مینوی خرد نسخه K۴۳ کتابت مهر آبان پسر انوشک روان در ۹۳۸ پس از بیستمین سال یزدگرد (۱۵۹۸ میلادی) است که متن عکسی آن در کپنهاک چاپ و منتشر شده است. وی نسخه خود را از روی نسخه قدیمیتری استنساخ کرده بوده است.

انکلساریا برای آماده کردن نسخه پهلوی فعلی علاوه بر نسخه K۴۳ نسخه دیگری در دست داشت که بنام TD۲ نامگذاری کرده بود. به گمان وی که مبتنی بر مقایسه خط نسخه یاد شده با سایر نسخ تاریخی است، TD۲ در تاریخی میان ۱۷۲۶ و ۱۷۴۱ میلادی توسط دستور گشتاسب اردشیر در ایران رونویسی شده بوده است.

برگردان فارسی مینوی خرد به کوشش دکتر تفضلی به سال ۱۳۵۴ انجام و به زیور چاپ آراسته شد در حالی که واژه نمای این متن قبلاً "جداگانه به چاپ رسیده بود و در اختیار دانشجویان و علاقمندان قرار داشت.

در کمال تاسف نسخه آوانویسی شده توسط دکتر تفضلی موجود نبود تا اساس قرار گیرد. پس آوانویسی مینوی خرد کار دکتر مکنزی برگرفته از سایت دانشگاه فرانکفورت (TITUS) به عنوان نسخه اساس انتخاب شد. ابتدا آوانویسی اساس با متن نسخه پهلوی اساس تطبیق داده شد. در حین این کار آشکار شد که چندین بند در فصول مختلف بطور کلی جا افتاده اند که دوباره آوانویسی شدند. واژه های دو جزئی با متن پازند مطابقت داده شدند و برخی واژه ها نیز به کمک آن خوانده شدند.

هر واژه با استفاده از ترجمه دکتر تفضلی و فرهنگ کوچک پهلوی مکنزی ترجمه خانم دکتر میرفخرایی به فارسی قابل فهم و امروزی معادل یابی شد. شایان ذکر است برای واژه *gurdīhā-dāštārīh* معادل فارسی پیدا نشد و لذا جای آن در واژه نما خالی گذاشته شده است. دکتر تفضلی در پانویشت کتاب ترجمه مینوی خرد این واژه را که در پازند به شکل *a-vīn -gardīhā-dāštārīh* آمده است، مبهم دانسته است.

در حوزه فنی، آماده سازی نسخه الکترونیک آوانویسی اولین مرحله بود. پس از آموزش نرم افزار خوانش الکترونیکی (OCR) *Abby Fine Reader* برای شناسایی نشانه های آوانویسی (پهلوی)، کل آوانویسی توسط این برنامه خوانده شد. حاصل کار یکبار با نسخه چاپی مطابقت شد و چون اشتباهات احتمالی OCR به این شکل برطرف شد؛ یک نسخه الکترونیکی با حداقل خطا بدست آمد. نسخه یاد شده بوسیله برنامه ای ویژه، پردازش اولیه گردید و داده های مورد نیاز برای ایجاد ارتباط بین واژه های هم خانواده؛ جستجوی رایانه ای؛ ارائه واژه نما و واژه نمای الکترونیک به همراه اطلاعات مورد نیاز برای ارجاع به دستنوشته مرجع؛ بدان اضافه گردید.

در پردازش نهایی آوانویسی، نمایه ای از واژه های موجود در آوانویسی تهیه و پس از تطابق با واژگان مشابه، برخی از اشتباهات باقیمانده از مرحله OCR آشکار شد. این پردازش غلطهای چاپی احتمالی متن آوانویسی مرجع را نیز نمایان می سازد.

در پایان آوانویسی پردازش شده ؛ به صورت واژه نمای بسامدی ارائه شده در ادامه این پایان نامه صفحه بندی شد.

نکات رعایت شده در تهیه واژه نما

انتخاب مدخل : برای هر واژه ، مستقل از مقوله دستوری یک مدخل قرار داده شد .

بسامد مدخل: بسامد هر مدخل شامل شمارگان دفعات تکرار واژه در کل متن با ذکر تمام خطوط دربردارنده همان واژه به تفکیک شماره صفحه و خط است. برای هرمدخل ، کلیه بسامدهای موجود به ترتیب پیدایی در واژه نما ثبت شدند.

گونه های یک واژه : صورتهای مختلف یک واژه اعم از جمع نکره یا دارای پسوندهای شخصی و مبهم در صورت وجود در متن ، ذیل مدخل واژه اصلی و پس از بسامد گونه اصلی گرد آمده اند (پسوند جمع ān و نکره ēw در dēw-ē و dēwān). واژه های با پسوند ān غیر جمع ذیل مدخلهای جداگانه قرار گرفته اند. باقی پسوندها به استثنای آنچه در ابتدای این پاراگراف توجه داده شد ، یک مدخل جدید می سازند (tar- و -gar).

افعال: مدخل صرفهای موجود یک فعل ذیل مدخل مربوط به مصدر آن فعل آمده اند. تعدادی از این مصدرها مستقیم در متن بکار برده نشده اند و به واژه نما اضافه شده اند.

متن حاضر

پایان‌نامه حاضر برای دریافت دانشنامه کارشناسی ارشد رشته فرهنگ و زبان‌های باستانی، با راهنمایی دکتر کتایون مزداپور و مشاوره‌ی دکتر منظر رحیمی ایمن انجام آماده شده است و شامل واژه‌نمای بسامدی متن آوانویسی شده «مینوی خرد» است.

متن پهلوی اساس استفاده شده برای این واژه‌نما مینوی خرد تصحیح تهمورث آنکلساریا چاپ بمبی است و در آخر همین پایان‌نامه قابل ملاحظه است.

نسخه آوانویسی اساس برگرفته از سایت دانشگاه فرانکفورت کار دکتر دیوید نیل مکنزی است.

[۱] "The College of St. Catherine: Classics: Iranian Fonts",

URL:

<http://minerva.stkate.edu/offices/academic/classics.nsf/pages/avestafonts>

, Accessed: Sep ۲۰۰۷

[۲] "Avesta – Zoroastrian Archives", URL: <http://www.avesta.org>, Accessed: Sep ۲۰۰۷

[۳] "Early Indo-European Texts: Old Persian",

URL: <http://www.utexas.edu/cola/centers/lrc/ietexts/ope/> , Accessed: Sep ۲۰۰۷

[۴] "SOAS: Study Asia, Africa and Middle East at University of London", URL: <http://www.soas.ac.uk> , Accessed: Sep ۲۰۰۷

[۵] "Unicode ۴,۱,۰", URL: <http://www.unicode.org/versions/Unicode۴,۱,۰/>
Accessed: Sep ۲۰۰۷

[۶] "TITUS", URL: <http://titus.uni-frankfurt.de/> , Accessed: Sep ۲۰۰۷

Data entry by D.N.MacKenzie, [۷]
Göttingen ۱۹۹۳;

TITUS version by Jost Gippert,
Frankfurt a/M, ۲۸,۲,۱۹۹۸ / ۲۲,۶,۱۹۹۸ / ۲۶,۹,۱۹۹۹ / ۱,۶,۲۰۰۰ / ۲۳,۱۱,۲۰۰۲

[۸] تفضلی ، احمد ؛ " مینوی خرد"؛ به کوشش ژاله آموزگار، چاپ سوم ، تهران، انتشارات طوس ، ۱۳۷۸

[۹] مکنزی ، دیوید نیل ؛ " فرهنگ کوچک زبان پهلوی "؛ ترجمه دکتر مهشید میرفخرایی، چاپ دوم

تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی ۱۳۷۹

مدخل‌ها در واژه‌نما به ترتیب حروف الفبای انگلیسی مرتب شده‌اند. حروف خاص آوانویسی پهلوی، هم‌ارزش شبیه‌ترین حرف الفبای انگلیسی در نظر گرفته شده‌اند. (مثلاً ā هم‌ارزش a و š هم‌ارزش s) افعال ذیل مصدر آمده‌اند. ترتیب ذکر صرف‌های مختلف فعل ذیل مصدر، ترتیب الفبایی است نه ترتیب صرفی.

بر خلاف برخی واژه‌نامه‌ها، اسامی معنی با پسوند -ih و اسم‌های مصدر با پسوند -išn در جایگاه الفبایی خود آمده‌اند نه ذیل اسم یا مصدر مربوطه.

عدد جلوی هر مدخل، بسامد آن مدخل را نشان می‌دهد. در مورد مصدرهای افعال، و واژه‌هایی که به صورت جمع یا نکره هم در متن آمده‌اند، عدد داخل پرانتز نشان‌دهنده‌ی بسامد مصدر یا صورت خالص کلمه است و عدد بیرون پرانتز به معنای کل تکرارهای فعل یا کلمه.

āb	23(22)		آب
48.2		čē gōhr kard ēstēd ud gumēzišn ī āb andar zamīg	
48.9		ud gumēzišn ī āb andar zamīg ēdōn čiyōn xōn andar	
61.1		ud dād ud ēwēn ī abārōn spōzēd ud āb	
69.9		xrafstar bawēd ud pambag parwarišn az āb ud rōyišn az	
73.10		čiyōn ātaxš ī waxšendag ka-š āb abar rasēd	
90.12		spurd u-š āb aziš bē kard ud	
93.10		ud āsānīh ī āb ud ātaxš ud harwisp yazadān ī mēnōgān ud	
126.4		ud zamīg čiyōn winnārd ēstēd ud āb andar gēhān rēzišn	
126.7		mēnōg ī xrad passox kard kū asmān ud zamīg ud āb	
127.4		zardag mayān ī xāyag ud āb andar zamīg ud asmān ēdōn	
127.5		čiyōn āb andar xāyag	
127.6		ud hāmōyēn āb ī andar gēhān rēzišn az arzah	
127.9		hambārišn ī āb andar zrēh ī pūtīk ud az zrēh ī	
128.5		āb sard zamīg ud sard urwar u-šān petyārag zamestān	
135.3		ud stārag ī āb-čihrag pad abzāyišn ī āb	
135.7		ud āb ud zamīg ud urwar ud gōspand čihrag pad abzāyišn ī	
142.6		āb ud ātaxš ud urwar wēš tuxšīdan ud pad ēn	
150.10		ud winnārišn ī zamīg ud gumēzišn ī āb andar zamīg	
151.10		ud abr ī āb-gōnag āb az zrēh stadan ud pad andarwāy	
166.1		ud hāmōyēn āb ī ō nasā ud daštān ud abārīg hihr	
168.6		jud-bēš ōsānēd ōy čīnēd ud ānōy kū tištar āb	
168.7		stānēd parganēd kū tā tištar āb abāg ān	
āb-iz	1		آب هم
153.1		āb-iz ī nihānīg azēr zamīg xwarxšēd-nigerišn	
ābādān	4		آبادان
37.8		bawēd haftom ka ān ī awērān ābādān kunēnd ud haštom	
39.1		ō xwēšīh ī watarān rasēd ud nohom ka ān ī ābādān	
60.9		dād ēstēd hu-pādixšā ān bawēd kē šahr ābādān ud	
		driyōšān	
98.4		tuwān-sāmānīhā gēhān padēxēnīdan ud ābādān dāštan	
ābādānīh	3		آبادانی
37.5		ud anābādān zamīg ka abāz ō warz ud ābādānīh āwarēnd	
98.3		būm ī xwēš abēbīm ud āsān dāštan ud wāstaryōšān wēškā	
153.2		kardan ud ō warz ud ābādānīh ud sūd ud āsānīh ud rāmišn	
abādixšā	2		بی قدرت
20.10		čē-t pad frazām abādixšā abāyēd būdan	
44.6		xwēškārīh abādixšā kardan nē tuwān	
abāg	64(62)		با
14.6		abāg dušmenān pad dādestān kōxš abāg	
14.6		abāg dušmenān pad dādestān kōxš abāg	
14.8		abāg kēnwar mard nibard ma bar	

14.10	abāg āzwar mard hambāy ma bāš u-š
15.1	abāg spazg mard ō dar ī pādixšāyān ma
15.2	šaw abāg dusraw mard paywand ma kun abāg
15.2	šaw abāg dusraw mard paywand ma kun abāg
15.3	duš-āgāh mard hamkār ud ham-tōzīg ma bāš abāg
15.4	halag mard pahikār ma kun abāg mastōg mard pad
23.3	xwadāy ud dahibed abāg ān ī xwurdagtom mardōm dādestān
28.6	abāg mēnōgān yazadān hamēw-rawišnīhā
40.10	abāg yazadān ud amahraspandān ud ahlawān tā hamēw ud
44.9	zamestān pad zamān ī a-kanārag abāg ohrmazd paymān ka
49.2	druwand u-š dēwān ud wišūdagān abāg ohrmazd ud amahra
49.3	tis-iz āštīh ud dōšāram ēk abāg did būdan šāyēd
50.6	ēd rāy ēk abāg did tis-iz āštīh ud dōšāram
51.2	wehīh nē abāg pad xrad ne dārišn ud hunar kē-š
51.3	xrad nē abāg pad hunar nē dārišn
53.2	ohrmazd ī xwadāy abāg harwisp yazadān ud amahraspandā
53.3	a-petyārag hēnd ud kōxšīšn ī abāg ahreman ud dēwān
56.1	pādixšāyīh abāg bawēd bē ān ēk xwadāyīh
58.2	ud xwaštar ī az frārōnīh handōxt ēstēd ud abāg kār
59.9	frārōn-tuxšāgīh handōxt ēstēd ud abāg kār ud kirbag
66.8	xwēš-tan az paymān frēh menēd ud dārēd ud abāg
72.2	u-š bīm ud mihōxt-iz abāg az margīh wattar
72.7	rāy tis-ēw hampursagīh ī abāg dānāgān ud wehān
72.8	sūdomandtar u-šān gōwišn ud hampursagīh ī abāg spazgān
76.1	abāg ērānagān bun az ān kēn būd ī-šān pad ōzadan
79.5	yazadān nē abāg pad gētīg abēbar bē pas-iz pad mēnōg
79.8	xrad ud dānāgīh abāg brēh kōxšīdan šāyēd ayāb nē
80.2	ud zōrōmandīh ī xrad ud dānāgīh pas-iz abāg brēh kōxšīdan
94.3	ud rāmēnīdārīh ī ohrmazd abāg amahraspandān ud bēšīšn
100.8	ayār ud zan ān wattar kē abāg pad rāmišn
108.10	nē kunēd ud nōzdahom kē a-nāštīh abāg
113.2	nē dārišn ud čē ān ī abāg harw kas sazēd
113.3	dāštan ud čē ān ī abāg ēč kas nē dārišn
115.5	šarm nē dārēd ud ān ī abāg harw kas sazēd
115.6	dāštan āštīh ud dōšāram ud ān ī abāg kas-iz
120.4	tā hamēw ud hamēw-rawišnīh abāg yazadān ud amahraspa
120.8	wēnišn-iz ī abāg dēwān ud druzān ēdōn sahēd čiyōn
120.9	pad gētīg mardōm ī taḥ-drust abāg ān ī garāntar wēmār
121.6	tagīgtar kē abāg druz ī xwēš kōxšīdan tuwān ud pad
130.2	dārēd u-š abāg dēwān rasišn kū wēš
130.9	u-š rasišn ud rawišn abāg xešmēnān wēš
136.3	ud stārag ī haftōring abāg nō ud nawad
148.7	fradom man kē āsn xrad ham az mēnōgān ud gētīgān abāg
149.5	šāyēd kardan ud sōšāns abāg kay husraw ud awēšān
152.10	ud kārezār ī ērān abāg anērān ud zanišn ī ahreman ud dēwā
156.3	abāg hāmōyēn yazadān ud amahraspandān hanjaman kard
160.4	nišast ud kār abāg wattarān u-š nām pad husrawīh
160.6	kē-š nišast ud kār abāg wehān u-š nām pad dusrawīh

160.8		čē guft ēstēd kū kē abāg wehān	
160.9		paywandēd wehīh abāg be āwarēd ud kē	
160.10		abāg watarān paywandēd watarīh abāg be āwarēd	
160.10		abāg watarān paywandēd watarīh abāg be āwarēd	
161.2		abāg be āwarēd ud ka ō hu-bōyīh pahikafēd	
161.3		hu-bōyīh abāg be āwarēd pas dān kū	
161.4		ān kē kār abāg wehān wehīh padīrēd ud kē	
161.5		kār abāg watarān padīrēd watarīh bē pas-iz	
168.7		stānēd parganēd kū tā tištar āb abāg ān	
168.8		harwispīn tōm stānād ud abāg ān wārān pad gēhān wārād	
60.2		handōxt ēstēd ud ābāg kār ud kirbag ud rāmišn	
abāg-iz	1		نیز با
80.1		mēnōg ī xrad passox kard kū abāg-iz tagīgīh	
abāg-iš	1		با او
156.1		ēn-iz paydāg kū ohrmazd ka ahreman abāg-iš	
abāgīh	2		همراهی
21.10		čahārom andar ōšbām pad abāgīh ī srōš-ahlā ud way ī	
23.7		ud ān ī ahlaw ruwān pad abāgīh ī	
abām	1		وام
15.5		rāh ma raw az wad-gōhr mard abām ma stān pad	
abandīh	2		نادرستی، بی راه، حواری
62.4		ud kār ud kirbag pad abandīh dārēd ud kirbakkar	
145.5		frahang ud āfrāh ī dānāgān ud wehān ēdōn pad abandīh	
abār	32		بر، بالا، روی
3.11		ud dād frārōnīh ud abār dāmān nēkīh-kāmag ud abaxšāyišnīh	
4.5		abār barišn ud pad ēn tis āgāh abāyēd būdan	
4.7		ō ruwān bawēd ud harw kas ruwān rāy ranj abār	
5.8		ēd rāyēnišn abār nigerīd pad xrad-xwāstārīh	
6.1		pad dānāgīh abērtar menīd pursīd ud wizōst ud abār	
21.7		abdom margīh abār rasēd ud nasā sag ud way	
26.9		sidīgar pad huwaršt abār āxrāmēd ud čahārom gām	
26.10		be ō ān ī asar rōšnīh ī hamāg xwārīh abār rasēd	
27.11		u-š pad gāh ī harwisp-pēsīd? abār nišānēd	
37.7		šāšom kē ēzišn ud rasišn ī yazadān ud nišastan ī wehān aba	
40.2		kū dādār ohrmazd abār nišīnēd ud wahišt fradom humat	
54.2		hēnd ud mardōmān tā-šān hammōzišn abār nē barēnd	
54.10		druwand pādāšn ī kirbag ud pādīfrāh ī wiṇāh abār	
55.9		weh dārēd ī-š hammōzišn pad kēš abār būd	
68.4		wehān abār rasēd	
73.10		čiyōn ātaxš ī waxšendag ka-š āb abār rasēd	
75.2		was ka pad gētīg margīh abār rasēd	
86.2		baxt ēstēd ān ī abāyēd madan abār rasēd	
102.7		kē-š wurrōyišn abār ēn ēk abēzag weh dēn ī māzdēsnaṅ	

111.5	ohrmazd ī xwadāy abar dāmān rāy ham pad wehān ud ham
111.7	nē hamwārag abar rasēd stahmagīh ī ahreman ud dēwān
115.2	abar rasēd hunsandīhā ud pad kāmag ō grīw padīrēd
132.3	abar harw tis pādixšā ud čē ān ī kas aziš
132.7	abar harw kas ud harw tis pādixšā ud way ī
141.9	ud anāgīh abar rasēd pad xīr ī yazadān warōmand
146.6	rāy pēš wehān ud hamahlān šarmgenīh abar rasēd
152.4	yazadān abar dāmān ī xwēš ud zadārīh ud murnjēnīdārīh ī ah
152.5	ud dēwān abar dāmān ī ohrmazd pad nērōg ī xrad abērtar
162.2	dēn-āstawān ī huspās ī rāst-gōwišn abar hamahlān rad
162.5	husraw ī hu-xēm ī kadag-abrōz kē šarm ud bīm nēk ud xwēš
162.7	gāw ī xwarrahōmand ī borz-dōš ī ramagōmand abar
168.1	ud hamēw ka abar āxēzēd hazār tāg az ān draxt be

abārīg

29(19)

دیگر

8.2	abārīg amahraspandān ud ēn-iz dānist kū hamāg kār ud kirb
27.10	puhl ī-š az astwihād ud abārīg dēwān awiš mad
75.5	abārīg druwandān ī pad dušox ēd rāy čē kēn pad
80.9	andar āyēd ud abārīg harw tis be spōzēd
88.4	mardōm ud abārīg dām ud dahišn ī ohrmazd ī xwadāy frahist
88.6	be wišāyēd ud mardōmān ud gōspandān ud abārīg dām
126.8	ud abārīg harw čē andarōn xāyag-dēs ēdōn homānāg čiyōn
128.6	ud mār padīš wasyār tā-šān abārīg petyārag kem
137.5	abārīg amar ud an-ōšmār axtarān ī paydāg
138.3	ud wahār ud pādēz ud abārīg harwispīn mar ud hangārag ī m
144.8	ud abārīg dām ud dahišn ī ohrmazd ī xwadāy wināh-ēw ayāb
149.1	yazadān ud abārīg hamāg dām ud dahišn pad nērōg ud tagīg
152.3	wahišt ud dušox ud xwābarīh ī ohrmazd ud amahraspandān
153.5	ud gōspandān ud abārīg gyānwarān be šnāxtan ud dārūg ud
153.10	ud gayōmart ud abārīg awēšān kē az wahišt bahr abērtar win
154.1	ud abārīg awēšān xwadāyān kē az yazadān warz ud tagīgīh
154.2	wēš windād čiyōn wištāsp ud abārīg xwadāyān
166.1	ud hāmōyēn āb ī ō nasā ud daštān ud abārīg hihr
166.8	kar-māhīg pērāmōn hamēw wardēd u-š wak ud abārīg xrafst

abārīg-iz

9

نیز دیگر

32.7	čahārom gām ō pēš gannāg mēnōg ī druwand ud abārīg-iz d
33.9	āwarēnd wiš ud zahr ī mār ud gazdum ud abārīg-iz
43.5	druwand dēwān ud druzān ud abārīg-iz wišūdagān čiyōn wiš
43.7	ud abārīg-iz dāmān čiyōn rasēd ud tis ī baxt
44.7	ud ahreman ī druwand dēwān ud druzān ud abārīg-iz
45.9	harw nēkīh ud juttarīh ī ō mardōmān ud abārīg-iz
82.1	ud abārīg-iz harw nēkīh ī gētīg az wehān ud arzānīgān
123.3	ud abārīg-iz harw nēkīh ud anāgīh ī pad gētīg ud mēnōg abē-
150.5	ud tōm ī mardōmān ud stōrān ud gāwān ud gōspandān ud a

abārīgān

1

دیگران

128.7	ud paydāg kū ohrmazd ērānwēz az abārīgān gyāgān
-------	---

abārōn	5		زشت
11.8		arešk ī abārōn ma bar kū-t	
31.10		abārōn guft az hēm ēd ī tō dušmat	
55.6		ud ham čim rāy was keš ud wurrōyišn ī abārōn	
61.1		ud dād ud ēwēn ī abārōn spōzēd ud āb	
108.9		arešk ī abārōn nē barēd ud haštdahom kē waran-kāmagīh	
abārōn- dranjīšnīh	1		غیبت، پشت دیگران حرف زدن
159.8		ud abārōn-dranjīšnīh ud tandīh ud duš-ēwāzīh	
abārōnīh	4		نادرستی
76.9		mardōm ī ajgahān xwarēd az abārōnīh ud a-dādestānīh xwar	
76.9		mardōm ī ajgahān xwarēd az abārōnīh ud a-dādestānīh xwar	
106.3		ud wīst-u-haštom kē rāmišn az abārōnīh ud āzārišn ī wehān	
139.3		farrox ud ān kē az abārōnīh kard ēstēd pad dušfarrag	
abārōnīh-hangēz	1		بدی انگیز، نادرست انگیز
65.6		andar xešm ud xrad ī mard andar abārōnīh-hangēz waran pa	
abar-tanīh	1		تکبر
159.4		ud an-abaxšāwandīh ud jeh-gāyīh ud abar-tanīh ud tar-meni	
abaxš	2		پشیمان
106.6		kard abaxš bawēd	
145.1		ud ātaxš ī ohrmazd abaxš ud pašēmān ud pad petīt būdan	
abaxšāyišnīg	1		بخشنده، دلسوز
142.4		abaxšāyišnīg būdan ud pad kār ud kirbag tuxšāg	
abaxšāyišnīh	1		بخشاینده
3.11		ud dād frārōnīh ud abar dāmān nekīh-kāmag ud abaxšāyišnīh	
abāxtar	7(5)		سیاره
46.1		guft ēstēd ud ān haft abāxtar haft spāhbed	
46.5		haft abāxtar brēhēnāg ud rāyēnāg ī gēhān hēnd	
52.4		ud pas ahreman ān haft abāxtar čiyōn haft	
81.9		pad ān wihānag pad nērōg ī haft abāxtar xwāstag	
111.8		ud apparīšn ī ān haft abāxtar rāy	
abāxtarān	2		سیارات
46.3		dām ud dahišn ōy haft abāxtarān tarwēnēnd ud ō margīh	
52.9		awēšān abāxtarān čand-šān tuwān bawēd az-iš apparēnd	
abaydāg	1		ناپیدا
152.8		ud abaydāg kardan ī az wēnišn ī mardōmān pahlomtom	
abaydāgīhā	1		ناپیدایی

130.7		mardōmān wēš u-š xwarišn abaydāgīhā az apetiṭīgīh	
abāyistan	35(3)		آرزو کردن، بایستن
36.7		rāy nekīh abāyistan haftom hučašmīh ī pad wehān	
107.3		ud čahārom hunsandīh ud panjom nekīh kardan abāyistan ī p	
169.7		abāyistan ud andar har gāh ud zamān ohrmazd pad dādārīh	
abāyēd	30		باید
4.5		abar barišn ud pad ēn tis āgāh abāyēd būdan	
8.4		kardan ud tuxšāg abāyēd būdan pad hušnūdīh ī	
12.4		abāyēd kardan akard nē mānēd	
20.8		čē-t pad frazām hamāg abāyēd hištan	
20.10		čē-t pad frazām abādixšā abāyēd būdan	
34.1		ud pādīfrāh ī ēwēnag ēwēnag pad dušox abāyēd būd	
59.11		čē ān pad pahlom abāyēd dāštan bē	
64.2		kār andar nē abāyēd čē paydāg kū mardōm ī	
65.1		abāyēd yaštan ud ka mēwag xurmāg ayāb angūr yašt	
65.3		ēstēd ān mēwag abāyēd xwardan ī yašt ēstēd	
65.11		pad wizōstan nē abāyēd	
67.4		may ošyār abāyēd būd čē az paymān	
68.1		kardan ud rāyēnīdan abāyēd rawāgtar bawēd ud pad bālēn-g	
69.2		guftan ud kardan abāyēd akard mānēd ud pad dušwārīh	
70.7		mardōmān ēn čahār tis ī-šān pad daxšag wēš abāyēd	
72.1		rāy abāyēd ud ka-š rāmišn ud xwašīh ī gētīg nēst	
86.2		baxt ēstēd ān ī abāyēd madan abar rasēd	
95.9		pad nigerišntar ud pānagtar abāyēd dāštan	
96.3		abāyēd dāštan	
101.7		mardōm ī pad tuwāngar ud čand ān ī pad driyōš abāyēd dāšt	
102.2		mardōm pad tuwāngar abāyēd dāštan ēk ōy kē pad	
113.5		gugāyīh nē padīrišn ud andar kē framān-burdār abāyēd	
113.6		būdan ud kē wēš abāyēd menīdan ud spās dāštan	
116.1		and tan framān-burdār būdan ud paristišn kardan abāyēd zan	
116.5		ud yazadān wēš abāyēd menīdan ud spās dāštan	
133.8		ōš ud wīr rāy ān ī pad xrad abāyēd kardan kem wēnēd	
141.1		yazadān ud spāsdārīh ī pad nekīh ī az yazadān čiyōn abāyēd	
169.4		nē abāyēd	
170.5		abāyēd drōdīh ud bowandagīh	
156.11		nē abāyēd	
abāyist	2		بایست
86.5		ohrmazd abāyist madan be mad	
131.8		kū-m zyān-ēw ī bowandag padīš kard ay čē-š ēn pad abāyist	
abāyišnīgtar	5		بایسته تر، شایسته تر
112.5		kadām abāyišnīgtar ud pad xrad kē bowandagtar ud pad	
112.8		kē kem pad menišn ud pad dil kē abāyišnīgtar	
114.2		abāyišnīgtar kē ka-š xešm gīrēd xešm be nišāstan	
114.9		mard kem ud pad dil ōy abāyišnīgtar kē gētīg	
122.2		frazandān xwaštar ud abāyišnīgtar kār ān pašēmāntar ī	